

De Actuele Mix van het AMW

Na 40 jaar hulpverlening neemt **Zeno Roos**, maatschappelijk werker, afscheid. Lokaal, regionaal en landelijk laat hij zijn sporen na. In het gebied Schoonoord / Sleen (Drenthe) was hij een bekend maatschappelijk werker die op zijn eigen wijze het Algemeen Maatschappelijk Werk (AMW) naar buiten presenteerde en (vooral) dicht bij de mensen bracht. Landelijke heeft hij in diverse activiteiten bijgedragen aan de ontwikkeling van het beroep.

In een *Memorandum* geeft hij in zijn geheel eigen stijl zijn visie op het werk:

De eerste jaren ging ik lopend door Schoonoord en Sleen en pakte later de fiets: gezien worden. Net zo lang tot iedereen wist wie daar liep dan wel fietste en omdat ik achter de NH Kerk spreekuur had, werd ik al snel het 'Mannetje achter de Kerk' genoemd.

Op allerlei mogelijke en onmogelijke plekken (van Sporthal tot Winkel en van Bankreceptie tot Benzinepompstation) werd, **passief**, informatie over het **AMW** neergelegd/opgehangen. En.....regelmatig ververst!!!!

Als **AMW**-introductieperiode in 1976, heb ik een half jaar in werktijd een dagdeel per week gewerkt als vrijwilliger in de bibliotheek van Schoonoord: iedereen kreeg naast de boeken, ook een folder mee van het AMW. Een prima start.

Ook werd het **AMW** actief in de schijnwerpers gezet op Verenigingenmarkten en Jaarmarkten, waarbij de Slenor Markt jaarlijks werd bezocht. Allerlei, speelse, Korte Cursussen (met een relatie naar hulpverlening > hét **AMW**) werden daar gepresenteerd. Hoogtepunt was in 2001 de "APK Keuring van Relaties": vrijwel alle landelijke/regionale media (radio, tv, dagbladen) hebben hier aandacht aan besteed en TV beelden waren te zien bij SBS (Hart van Nederland).

Managementcultuur maakt eenheidsworst van cliënten en hulpverlening

Volgens **Zeno Roos** bestaat het AMW uit de meest haalbare mix van het beste uit de *Civil Society* (econoom - Arjo Klamer) en de *Presentiemethode* (andragoog/theoloog Andries Baart):

1. **AMW**'ers volgen de ander in beweging, plaats en tijd. Zij
  - gaan naar de ander toe;
  - zijn ongehaast, aanklampbaar (lopen of fietsen alleen maar);
  - volgen het ritme van het leven;
  - bouwen langdurige contacten met mensen op.

2. **AMW**'ers werken niet vanuit een begrenzing, maar uit één stuk. Zij

- werken niet specialistisch maar domeinoverschrijdend, generalistisch;
- helpen onvoorwaardelijk (mensen krijgen niet het gevoel dat ze het kunnen 'verprutsen');
- werken in grotere eenheden (gezinssituatie, burens) of in één op één gesprekken;
- werken organisch, dus bijv. zonder spreekuren en inloopochtenden, maar altijd daar waar mensen te vinden zijn (zoals om 11.30 uur bij het hek van de school, op de brug, bij de jeu de boulers, op de lokale markt, e.d.).

3. **AMW**'ers zoeken aansluiting bij het geleefde leven. Zij

- laten hun methode aansluiten op de leefwereld;
- delen het leven van mensen (dus ook goede gebeurtenissen), maken geen jacht op problemen;
- delen in alledaagse werkvormen (helpen mee);
- zijn informeel en hartelijk in de omgang.

4. **AMW**'ers stellen 'het goed van de ander' centraal (dat wat voor de ander van betekenis is). Zij

- hebben een open agenda, werken niet met wachtlijsten;
- hebben een open benadering, het presentiekader bepaalt de methode,;
- werken met reflectieve sturing.
- hebben een laag profiel.

5. **AMW**'ers zorgen voor betekenis en zingeving

De benadering is het meest geëigend voor het werken met mensen in de marge. Het grootste probleem van gemarginaliseerden is het gevoel van sociale overbodigheid/uitsluiting, het niet gewenst zijn.

Niet alle problemen hoeven per se opgelost te worden. Maar mensen in de marge van het bestaan willen wel dat er naar hen omgekeken wordt. **AMW**'ers zijn vaak het bruggenhoofd naar verdere hulp.

AMW'ers ontmoeten de mensen in de Oikos, micro > hun woon- en leefruimte, macro > de gemeenschap, de maatschappij waarin ze leven.

Zij gaan een vrij intieme relatie aan voor een bepaalde tijd met mensen die geen familie of vrienden zijn. Zij weten heel goed dat ze deel van de gemeenschap moeten zijn omdat ze anders hun werk niet goed kunnen doen. En zij hebben te maken met individualisering als een groot probleem, met mensen die geen sociaal netwerk hebben of het niet weten te mobiliseren.

AMW'ers moeten dus oog hebben voor hoe die Oikos in elkaar zit, wat er in die gemeenschap aan hulpbronnen aanwezig is, zowel aan mensen als aan voorzieningen. In de afgelopen tien, vijftien jaar is in het AMW een andere cultuur binnengedrongen, een managementcultuur. Die staat op gespannen voet met de cultuur, dynamiek en eigenheid van het zorgen en helpen van mensen in hun directe levenssfeer.

De managementcultuur neigt ertoe eenheidsworst te maken van cliënten en hulpverlening terwijl de ene cliënt of situatie nu eenmaal de andere niet is. De hulp wordt ingeblikt in regels over maximaal vijf contacten en in abstracte productbeschrijvingen met als motivatie 'zo kunnen we ons verkopen aan de gemeente en verantwoorden wat we doen'.

Ofschoon veel werkers geleerd hebben deze nieuwe cultuur te accepteren, bestaat er een zekere kloof tussen de praktijk van de hulprelaties van werkers en de dominante managementpraktijk.

Tot slot geeft **Zeno Roos** een citaat van Prof. Dr. Giel Hutschemaekers, directeur van het Academisch Centrum Sociale Wetenschappen van de Radboud Universiteit Nijmegen, directeur van het Instituut voor Professionalisering, het wetenschappelijk onderzoeksbureau van de GGZ-mammoet De Gelderse Roos:

**“De hulpverlener zit in een keurslijf van protocollen;
de creativiteit is gesmoord”**

Zeno Roos neemt op 25 november afscheid. Hij zal het AMW niet vergeten en het AMW zal Zeno Roos niet vergeten!

Tot 25 november is Zeno nog te bereiken via: zroos@amwcoevorden.nl